

Na osnovu člana 9. stav 2. tačka 3) Zakona o odbrani („Službeni glasnik RS”, br. 116/07, 88/09, 88/09 – dr. zakon, 104/09 – dr. zakon, 10/15 i 36/18) i člana 8. stav 1. Zakona o Narodnoj skupštini („Službeni glasnik RS”, broj 9/10),

Narodna skupština donela je

STRATEGIJU

odbrane Republike Srbije

UVOD

Odbrana je funkcija države kojom se obezbeđuje zaštita i ostvarivanje odbrambenih interesa. Odbrambeni interesi predstavljaju izraz najviših vrednosti i opštih potreba građana¹ i Republike Srbije za izgradnjom i očuvanjem bezbednosti i stabilnosti kao suštinskim pretpostavkama slobodnog i demokratskog razvoja društva. Oni proizlaze iz opštih civilizacijskih i nacionalnih vrednosti, mogućnosti Republike Srbije i njene pozicije u međunarodnim odnosima.

Štiteći svoje odbrambene interese, Republika Srbija istovremeno stvara nužne preduslove za zaštitu svih ostalih nacionalnih interesa, kao i za aktivno učešće u zaštiti zajedničkih vrednosti sa drugim državama. Zaštita i ostvarivanje odbrambenih interesa je opšti cilj i smisao postojanja i funkcionisanja sistema odbrane.

Strategija odbrane Republike Srbije (u daljem tekstu: Strategija odbrane) zasnovana je na Ustavu Republike Srbije i Strategiji nacionalne bezbednosti Republike Srbije. Osnovni je strategijski dokument koji usmerava razvoj normativnih, doktrinarnih i organizacijskih rešenja sistema odbrane, planiranje i finansiranje odbrane i angažovanje resursa odbrane Republike Srbije.

U Strategiji odbrane analizira se bezbednosno okruženje sa aspekta odbrane Republike Srbije, identifikuju izazovi, rizici i pretnje bezbednosti od značaja za odbranu, formulišu odbrambeni interesi i ciljevi, utvrđuje politika odbrane, struktura, upravljanje i načela funkcionisanja sistema odbrane Republike Srbije.

Opređenja iskazana u Strategiji odbrane izražavaju odlučnost Republike Srbije da, u skladu sa odlukom o vojnoj neutralnosti, izgrađuje i jača sopstvene sposobnosti i kapacitete za odbranu, kao i da kroz saradnju sa bezbednosnim i odbrambenim strukturama Evropske unije, učešće u programu Partnerstvo za mir,

¹ Izrazi koji se koriste u ovom dokumentu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

saradnju sa Organizacijom dogovora o kolektivnoj bezbednosti i drugim međunarodnim bezbednosnim i odbrambenim subjektima doprinosi jačanju nacionalne, regionalne i globalne bezbednosti.

Strategija odbrane potvrđuje privrženost Republike Srbije opšteprihvaćenim standardima odbrambenog organizovanja demokratskih društava.

1. BEZBEDNOSNO OKRUŽENJE

Kompleksnost i dinamika međunarodnih odnosa, međunarodne bezbednosne integracije, kao i porast nestabilnosti i nepredvidivosti u svetu osnovna su obeležja bezbednosnog okruženja i ključni parametri u procesu iznalaženja odgovarajućeg modela bezbednosnog i odbrambenog organizovanja savremenih društava.

Intenziviranje političke, ekonomske i kulturne saradnje i međuzavisnosti država i integracioni procesi u oblasti bezbednosti predstavljaju značajne pretpostavke za unapređenje mira i stabilnosti na globalnom planu i smanjenje opasnosti od tradicionalnih vojnih pretnji.

Rat i oružani sukobi i dalje su prisutni u međunarodnim odnosima. Terorizam, organizovani kriminal, etnički i verski ekstremizam, iregularne migracije, hibridne pretnje, nadmetanje za pristup prirodnim resursima, klimatske promene i proliferacija oružja za masovno uništenje, kao dinamičan splet izazova, rizika i pretnji bezbednosti u mnogim državama i regionima sveta, predstavljaju ključne činioce u procesu iznalaženja odgovarajućeg modela bezbednosnog i odbrambenog organizovanja država.

Intervencionizam u suverenim državama, bez odobrenja Organizacije ujedinjenih nacija, narušava međunarodni pravni poredak i predstavlja značajnu pretnju globalnom miru i stabilnosti. Priznavanje novih državnih tvorevina na teritorijama suverenih država, članica Organizacije ujedinjenih nacija, od strane pojedinih država, podstiče secesionizam i konflikte na etničkoj osnovi i, na taj način, ugrožava mir i bezbednost u regionu i svetu.

Stepen razvoja nacionalnih ekonomija odražava se na mogućnosti država da samostalno obezbede adekvatne sposobnosti i kapacitete za odbranu. U takvim uslovima povećava se značaj spremnosti država da kroz odgovarajuću međunarodnu vojnu saradnju, učešćem u međunarodnim bezbednosnim i odbrambenim integracijama i multinacionalnim operacijama, zaključivanjem i sprovođenjem međunarodnih sporazuma i konvencija, kao i vojno-ekonomskom saradnjom, unapređuju nacionalne sposobnosti i ostvaruju povoljan uticaj na stanje globalne bezbednosti.

Procenjuje se da će u svetu biti povećan broj sukoba izazvanih nadmetanjem za obezbeđenje energenata i drugih prirodnih resursa, pitke vode i hrane. U takvim uslovima prioriteta velikih sila biće obezbeđivanje pristupa energetskim resursima i kontrola naftnih i gasnih tokova, zbog čega se, u regionima značajnim sa ovog aspekta, mogu očekivati nove tenzije i krize.

Dugotrajni konflikti na Bliskom istoku, centralnom delu Azije i u Africi uticali su na eskalaciju terorizma i migrantske krize, stvarajući bezbednosne i političke probleme koji će, zbog svoje složenosti, dugoročno predstavljati ključne globalne rizike.

Transnacionalni i asimetrični karakter savremenih izazova, rizika i pretnji bezbednosti ukazuje na nedeljivost međunarodne bezbednosti i utiče na jačanje saradnje u oblasti odbrane i bezbednosti. Osnovu saradnje čine dijalog, partnerstvo i zajedničko delovanje država i drugih subjekata međunarodnih odnosa na dostizanju, očuvanju i unapređenju bezbednosti. Takav koncept podrazumeva usaglašene aktivnosti u oblasti politike, ekonomije, bezbednosti i odbrane i predstavlja važan doprinos jačanju mira i stabilnosti u svetu.

Unapređivanje vrednosti demokratije, socijalno-ekonomske stabilnosti, kao i bezbednosna i odbrambena saradnja subjekata međunarodnih odnosa povoljno će uticati na bezbednost evropskog kontinenta. Uporedo sa pozitivnim tendencijama i postignutim rezultatima, stanje bezbednosti u pojedinim regionima Evrope nije u potpunosti stabilizovano, niti su otklonjene opasnosti od izbijanja kriza i oružanih sukoba.

Aktivno delovanje Organizacije ujedinjenih nacija, Evropske unije, Organizacije severnoatlantskog ugovora (NATO), Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) i njihova sposobnost reagovanja na aktuelne bezbednosne izazove, rizike i pretnje i dalje će znatno uticati na stanje bezbednosti u Evropi.

Organizacija ujedinjenih nacija je važan faktor za rešavanje pitanja koja se odnose na mir u svetu.

Za jačanje regionalne bezbednosti posebno je značajan program Partnerstvo za mir, koji omogućava političku, bezbednosnu i odbrambenu saradnju između država članica NATO-a i partnerskih država, na principima dobrovoljnosti i samostalnog opredeljivanja za aktivnosti, u skladu sa sopstvenim prioritetima.

Zajednička bezbednosna i odbrambena politika Evropske unije (ZBOP) i dalje ima važnu ulogu u upravljanju krizama i stabilizaciji stanja na prostorima koji se nalaze u interesnoj sferi Evropske unije. Delovanje Organizacije dogovora o kolektivnoj bezbednosti (ODKB) značajno doprinosi očuvanju i unapređenju bezbednosti evroazijskog prostora, ali je, istovremeno, usmereno i na suprotstavljanje izazovima i pretnjama globalnog karaktera, kao što su terorizam i trgovina narkoticima.

Problemi evropske bezbednosti i odbrane posebno su izraženi u regionu Jugoistočne Evrope, čiji geostrategijski i geopolitički značaj, u sprezi sa brojnim kompleksnim rizicima i pretnjama bezbednosti i odbrane, može biti uzrok pojava regionalnih i međunarodnih kriza. Pre svega, bezbednosnu situaciju u regionu ugrožavaju pokušaji nametanja nelegalne promene međunarodno priznatih granica Republike Srbije kroz proces rešavanja statusa Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohija, kao i velikodržavni projekti pojedinih država koji izazivaju tenzije u susednim državama.

Priznavanje protivpravno jednostrano proglašene nezavisnosti teritorije koju administrativno obuhvata Autonomna Pokrajina Kosovo i Metohija od strane država u neposrednom okruženju Republike Srbije, kao i država u širem regionu i svetu, negativno se odražava na međusobno poverenje i saradnju i usporava proces stabilizacije stanja bezbednosti na ovim prostorima.

Na bezbednost država u regionu negativan uticaj ispoljavaju i separatističke težnje, etničke i verske tenzije, tendencije ukidanja Dejtonskog sporazuma i Republike Srpske, ugrožavanje položaja srpskog naroda, terorizam, organizovani kriminal, iregularne migracije, trgovina narkoticima, trgovina ljudima, korupcija, prirodne i tehničke i tehnološke nesreće, izvođenje sajber napada na objekte kritične infrastrukture, kao i širenje lažnih vesti i dezinformacija u okviru koncepta hibridnog i informacionog ratovanja. Neadekvatno rešavanje pitanja povratka izbeglih, prognanih i interno raseljenih lica i njihove imovine, procesuiranja ratnih zločina, kao i pitanja nestalih lica dodatno usporava proces stabilizacije stanja na prostorima Balkana.

Mir i stabilnost važni su preduslovi za učešće država jugoistočne Evrope u evropskim integracijama. Zato su države jugoistočne Evrope upućene na zajedničko delovanje na suzbijanju negativnih procesa koji ugrožavaju njihove nacionalne interese. Države regiona opredeljene su da nastave reforme svojih sistema odbrane radi prilagođavanja savremenim odbrambenim standardima, razvoja vojnih sposobnosti i kapaciteta i modernizacije naoružanja i vojne opreme.

Poseban značaj za učvršćivanje mira i stabilnosti u regionu jugoistočne Evrope imaju regionalne inicijative. Uključivanje država jugoistočne Evrope u rad tih inicijativa, institucionalizacija njihovog delovanja i razvoj bilateralnih odnosa znatno doprinose izgradnji saradnje i poverenja, a time i bezbednosti u regionu.

Tehnološka modernizacija oružanih snaga ostvarivaće znatan uticaj na fizionomiju i tok budućih oružanih sukoba i u velikoj meri doprineće dostizanju sposobnosti neophodnih za suprotstavljanje pretnjama bezbednosti.

Republika Srbija izgrađuje potrebne sposobnosti i kapacitete za odbranu i zaštitu nacionalnih i odbrambenih interesa i doprinosi očuvanju mira i razvijanju povoljnog bezbednosnog okruženja, uz unapređivanje odnosa sa institucijama sistema kolektivne bezbednosti, susednim i drugim državama. Politika odbrane Republike Srbije utvrđuje se i sprovodi u skladu sa međunarodnim pravom i međunarodno preuzetim obavezama, a usmerena je na dostizanje razvoja društva i jačanje nacionalne bezbednosti.

Unapređenje međunarodne saradnje u oblasti odbrane, kao snažan instrument promovisanja rezultata reformskih procesa, izgradnje i unapređenja partnerskih odnosa sa velikim brojem država i oružanih snaga, doprinosi zaštiti odbrambenih interesa i dostizanju ciljeva politike odbrane i značajna je podrška spoljnoj politici Srbije.

Usvajanjem Rezolucije o zaštiti suvereniteta, teritorijalnog integriteta i ustavnog poretka, Republika Srbija proglasila je vojnu neutralnost u odnosu na postojeće vojne saveze, iskazujući opredeljenje da samostalno kreira svoju politiku odbrane. Uporedo s tim, uključena je u proces sprovođenja Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike Evropske unije, učestvuje u programu Partnerstvo za mir, ostvaruje saradnju sa Organizacijom dogovora o kolektivnoj bezbednosti i, kao

članica Ujedinjenih nacija, aktivno doprinosi izgradnji i očuvanju međunarodnog mira i bezbednosti, van svojih granica.

Učešćem u multinacionalnim operacijama pod mandatom Ujedinjenih nacija i operacijama Evropske unije za upravljanje krizama, Republika Srbija doprinosi ostvarivanju funkcije odbrane zemlje, jačanju njene pozicije u međunarodnim odnosima i zaštiti univerzalnih vrednosti međunarodnog poretka, kao što su ljudska prava, demokratija i vladavina prava.

Republika Srbija je opredeljena da, kao vojno neutralna država, nastavi da jača odbrambene kapacitete i razvija sopstvenu odbrambenu industriju, efikasan i ekonomski održiv sistem odbrane, profesionalnu i efikasnu vojsku, sposobnosti u skladu sa misijama i zadacima, transparentnost poslova odbrane i odgovarajuće civilno-vojne odnose, kao i da nastavi da obezbeđuje i jača demokratsku kontrolu u oblasti odbrane.

Naučno-tehnološki razvoj Republike Srbije i zajednički projekti sa drugim državama i međunarodnim organizacijama pozitivno će uticati na odbrambene potencijale, jačanje domaće odbrambene industrije i širenje tržišta. Posebno je značajno da se obezbedi razvoj sposobnosti i potencijala odbrambene industrije u oblasti istraživanja i razvoja naoružanja i vojne opreme, radi uspostavljanja adekvatne tehnološke osnove za sistem odbrane, kao i plasmana domaćih proizvoda odbrambene industrije na tržišta u Evropi i u svetu.

U skladu sa svojim nacionalnim i odbrambenim interesima i saglasno Rezoluciji Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 i Vojno-tehničkom sporazumu između Međunarodnih bezbednosnih snaga (KFOR) i vlada Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije, Republika Srbija odlučno se protivi nastojanju privremenih institucija samouprave u Prištini da Autonomna Pokrajina Kosovo i Metohija dobije međunarodno priznanje kao nezavisna država, kao i transformaciji naoružanih formacija koje se nazivaju „Kosovske snage bezbednosti” u oružane snage.

Vojska Srbije će, kao nosilac odbrane zemlje, na osnovu utvrđene politike odbrane i dodeljenih misija i zadataka, nastaviti da razvija i unapređuje sposobnosti radi zaštite odbrambenih interesa Republike Srbije.

U uslovima postojeće međuzavisnosti i nepredvidivosti u svetu, osnovnu karakteristiku savremenog strategijskog okruženja, sa aspekta bezbednosti i odbrane, predstavljaju kompleksni izazovi, rizici i pretnje koji, u izvesnim okolnostima, mogu da ugroze odbranu svake države, bez obzira na njenu veličinu, snagu, međunarodni položaj, članstvo u međunarodnim organizacijama i političko-vojnim savezima.

U Strategiji odbrane navedeni su raznovrsni izazovi, rizici i pretnje odbrani Republike Srbije koji su podložni promeni, imajući u vidu da proizilaze iz aktuelnog stanja činilaca bezbednosnog okruženja.

2. IZAZOVI, RIZICI I PRETNJE BEZBEDNOSTI OD ZNAČAJA ZA ODBRANU

Republika Srbija opredeljena je da, kao vojno neutralna država, neprestano usavršava sistem odbrane radi dostizanja sposobnosti za efikasan odgovor na izazove, rizike i pretnje odbrani. Iako se aktuelni izazovi, rizici i pretnje bezbednosti značajni za odbranu Republike Srbije ispoljavaju u kompleksnom okruženju i zavise od spoljnih i unutrašnjih činilaca, važno je da se svaki od njih zasebno analizira. U skladu sa težinom posledica koje njihovim ispoljavanjem mogu nastati, identifikovani su sledeći izazovi, rizici i pretnje bezbednosti značajni za odbranu Republike Srbije: oružana agresija, protivpravno jednostrano proglašena nezavisnost teritorije koju administrativno obuhvata Autonomna Pokrajina Kosovo i Metohija, separatističke težnje, oružana pobuna, terorističko delovanje, etnički i verski ekstremizam, elementarne nepogode i tehničko-tehnološke nesreće, visokotehnološki kriminal i ugrožavanje informaciono-komunikacionih sistema.

Oružana agresija na Republiku Srbiju u narednom periodu ne može se isključiti. Otklanjanju ove pretnje znatno će doprinosti politika odbrane Republike Srbije zasnovana na vojnoj neutralnosti i aktivnom angažovanju na izgradnji i očuvanju mira i stabilnosti u svetu. Politika vojne neutralnosti, jačanje Vojske Srbije i osposobljavanje stanovništva za odbranu su odvrćajući faktori za oružanu agresiju na Republiku Srbiju. Nastavak evrointegracionih procesa i unapređenje saradnje Republike Srbije sa državama regiona, kao i sa najuticajnijim državama sveta, posebno u oblasti bezbednosti i odbrane, doprinose smanjenju mogućnosti da na Republiku Srbiju bude izvršena oružana agresija.

Protivpravno jednostrano proglašena nezavisnost teritorije koju administrativno obuhvata Autonomna Pokrajina Kosovo i Metohija u suprotnosti je sa Ustavom Republike Srbije i Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 i neprihvatljiva je za Republiku Srbiju. Ovim proglašenjem ugroženi su nacionalni i odbrambeni interesi Republike Srbije. Priznavanje nezavisnosti teritorije koju administrativno obuhvata Autonomna Pokrajina Kosovo i Metohija od strane država u neposrednom okruženju Republike Srbije, kao i drugih država, ne doprinosi jačanju poverenja i stabilizaciji stanja bezbednosti. Situacija u Pokrajini, kao i druga otvorena pitanja iz političkog dijaloga sa privremenim institucijama samouprave u Prištini, predstavljaju najveći političko-bezbednosni izazov Republike Srbije. Jednostrani akti Prištine, uključujući i pokušaje ostvarivanja članstva u međunarodnim organizacijama i zahteve za smanjenje i ukidanje međunarodnog prisustva na KiM, nesprovođenje dogovorenih obaveza iz dijaloga sa privremenim institucijama samouprave u Prištini, organizovani kriminal i terorizam, transformacija naoružanih formacija koje se nazivaju „Kosovske snage bezbednosti” u oružane snage, kao i pogoršanje bezbednosne situacije u Pokrajini, predstavljaju bezbednosne pretnje za Republiku Srbiju.

Separatističke težnje, posebno zastupljene kod pojedinih nacionalističkih i verskih ekstremističkih grupa, kao i interesnih organizacija, predstavljaju izvor stalnog bezbednosnog rizika i direktnu pretnju teritorijalnoj celovitosti Republike Srbije. One su u potpunosti ispoljene na teritoriji Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohija, izražene su na jugu Srbije, sa posebnim intenzitetom ispoljavanja u aktivnostima lokalnih političkih, verskih i kulturnih subjekata, koji neargumentovanim

dimenzioniranjem problema manjinskih i ljudskih prava u Republici Srbiji podstiču separatističke težnje, dok u ostalim delovima zemlje, sa aspekta bezbednosti i odbrane, nemaju značajniji karakter.

Bezbednost Republike Srbije, u domenu odbrane, može da bude ugrožena i *oružanom pobunom*, kao specifičnim oblikom oružanog nasilja čiji je cilj ostvarivanje interesa neustavnim i nasilnim putem. Posebnu pretnju predstavlja oružana pobuna koja je zasnovana na separatističkim težnjama s ciljem nasilne promene međunarodno priznatih granica. Prisustvo separatističkih težnji u pojedinim delovima Republike Srbije, nastojanja ekstremista u regionu da objedine teritorije na kojima demografski dominiraju, saradnja ekstremističkih i kriminalnih grupa koje deluju na njenoj teritoriji, kao i na teritorijama pojedinih država regiona, ukazuju na to da se ugrožavanje bezbednosti i odbrane Republike Srbije oružanom pobunom dugoročno ne može isključiti.

Asimetričnost pretnje terorizma i njegova povezanost sa organizovanim kriminalom impliciraju mogućnost izvođenja terorističkih akata na teritoriji Republike Srbije, prvenstveno radi ostvarivanja političkih ciljeva. Osim neposrednog ispoljavanja terorizma, bezbednost i odbrana Republike Srbije mogu biti ugroženi *terorističkim delovanjem* i korišćenjem njene teritorije za tranzit, pripremu i izvođenje terorističkih akcija u drugim zemljama.

Etnički i verski ekstremizam može se pojaviti sa različitim intenzitetom i posledicama, sa mogućnošću ispoljavanja od strane pojedinaca ili organizacija sa teritorije Republike Srbije, kao i teritorija drugih država. Taj oblik ugrožavanja bezbednosti, uz podršku istomišljenika sa teritorija drugih zemalja, istovremeno je i generator separatističkih težnji.

Elementarne nepogode, tehničko-tehnološke nesreće, kao i *radiološka, hemijska i biološka kontaminacija* nastala kao posledica ratnih dejstava i tehničko-tehnoloških nesreća predstavljaju stalnu bezbednosnu pretnju za Republiku Srbiju, njeno stanovništvo, materijalna i kulturna dobra i životnu sredinu. Negativne posledice ovih pojava mogu da zahvate i ugroze teritorije susednih država, a mogu se, isto tako, sa teritorija susednih država proširiti na Republiku Srbiju i ugroziti njenu teritoriju i stanovništvo.

Razvoj savremenih informacionih tehnologija, kao značajan činilac sistemskog uređenja države, doprinosi stvaranju povoljnih okolnosti za širok spektar izazova, rizika i pretnji za odbranu. Sajber napadi na objekte kritične infrastrukture, *visokotehnološki kriminal, ugrožavanje informaciono-komunikacionih sistema*, kao i širenje lažnih vesti i dezinformacija u okviru koncepta hibridnog i informacionog ratovanja mogu se negativno odraziti na funkcionisanje elemenata sistema odbrane. Zbog toga je neophodno kontinuirano razvijati tehnološku i informacionu zaštitu elemenata sistema odbrane na svim nivoima organizovanja.

Bezbednost Republike Srbije i njene odbrambene sposobnosti ugrožavaju i drugi rizici i pretnje, sa različitom verovatnoćom prepoznavanja i ispoljavanja, prvenstveno: tranzicioni problemi, obaveštajna delatnost, korupcija, organizovani kriminal, masovne iregularne migracije, problemi demografskog razvoja, kao i zloupotreba naučnih dostignuća u oblastima genetskog inženjeringa, medicine, meteorologije i drugim oblastima. Odgovor na te vrste ugrožavanja bezbednosti treba

tražiti u izgradnji sposobnosti nadležnih državnih organa, kao i u intenziviranju saradnje na regionalnom i međunarodnom nivou.

Sadržaj, obim i verovatnoća ispoljavanja izazova, rizika i pretnji odbrani Republike Srbije neposredno utiču na utvrđivanje politike odbrane i izgradnju sposobnosti sistema odbrane za zaštitu odbrambenih interesa.

3. ODBRAMBENI INTERESI

Odbrambeni interesi Republike Srbije zasnovani su na njenim nacionalnim interesima. Njihovo ostvarivanje u funkciji je ostvarivanja i zaštite nacionalnih interesa.

Odbrambeni interesi Republike Srbije jesu: zaštita suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti; zaštita bezbednosti Republike Srbije i njenih građana; očuvanje mira i bezbednosti u regionu i svetu; unapređenje nacionalne bezbednosti i odbrane kroz proces evropskih integracija; vojna neutralnost i saradnja i partnerstvo sa državama i međunarodnim organizacijama u oblasti bezbednosti i odbrane.

Zaštita suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti osnovna je pretpostavka opstanka Republike Srbije kao države. Ostvarivanjem tog odbrambenog interesa omogućava se nezavisno vršenje zakonodavne, izvršne i sudske vlasti na njenoj celokupnoj teritoriji, očuvanje celovitosti teritorije i bezbednost stanovništva. Zaštita suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti temelji se na Ustavu Republike Srbije, nacionalnim interesima i međunarodnom pravu, a značajan preduslov jeste snažan sistem odbrane.

Zaštitom bezbednosti Republike Srbije i njenih građana stvaraju se uslovi za nesmetano funkcionisanje državnih institucija, kvalitetan život i rad građana, neprekidan razvoj svih delova društva, te za racionalnu upotrebu raspoloživih resursa. Ostvarivanjem tog odbrambenog interesa obezbeđuje se zaštita države, građana i imovine od svih oblika ugrožavanja i unapređenje privrede, izgradnja poverenja i saradnje, te građanske odgovornosti.

Očuvanje mira i bezbednosti u regionu i svetu značajno je za bezbednost i stabilnost Republike Srbije i njen ukupan razvoj. Time se omogućava razvoj svih delova društva, izgradnja poverenja i saradnje između država, naroda i građana, te unapređenje bezbednosti dijaspore i Srba u inostranstvu. Učešće snaga odbrane Republike Srbije u očuvanju mira i bezbednosti u regionu i svetu doprinosi unapređenju njihovih ukupnih sposobnosti i kapaciteta, bezbednosti Republike Srbije, te njenom međunarodnom položaju.

Unapređenje nacionalne bezbednosti i odbrane kroz proces evropskih integracija doprinosi razvoju odbrambenih sposobnosti i kapaciteta, kao i izgradnji poverenja i intenziviranju saradnje Republike Srbije sa državama članicama Evropske unije.

Vojna neutralnost jeste odbrambeni interes Republike Srbije koji je proizašao iz njenih nacionalnih vrednosti i interesa i međunarodnog položaja. Vojnom neutralnošću Republika Srbija iskazuje svoje opredeljenje da ne pristupa vojno-

političkim savezima, što ne isključuje saradnju u oblasti odbrane. Time se stvaraju uslovi za jačanje sposobnosti i kapaciteta sistema odbrane i unapređenje ukupne bezbednosti Republike Srbije i njenih građana.

Saradnjom i partnerstvom sa drugim državama i međunarodnim organizacijama u oblasti bezbednosti i odbrane izgrađuje se međusobno poverenje, razvijaju se sposobnosti sistema odbrane i unapređuje ukupna bezbednost. Takođe, ostvarivanjem tog interesa stvaraju se uslovi za saradnju i u drugim oblastima značajnim za Republiku Srbiju.

Ugrožavanje odbrambenih interesa smatra se i ugrožavanjem bezbednosti Republike Srbije. Svrha postojanja sistema odbrane jeste zaštita odbrambenih i nacionalnih interesa Republike Srbije.

4. POLITIKA ODBRANE

Politika odbrane, kao deo politike nacionalne bezbednosti Republike Srbije, predstavlja skup opredeljenja, načela i stavova kojima se usmerava odlučivanje i delovanje u Republici Srbiji radi zaštite i ostvarenja odbrambenih interesa. Politika odbrane sprovodi se preduzimanjem usklađenih mera u različitim oblastima društvenog života značajnim za odbranu Republike Srbije.

Politika odbrane usmerena je na stvaranje odgovarajućih unutrašnjih i spoljnih, političkih, ekonomskih, socijalnih, bezbednosnih, vojnih i drugih uslova za zaštitu i ostvarenje odbrambenih interesa Republike Srbije.

Osnovna opredeljenja, načela i stavovi politike odbrane, odnosno mere čijim preduzimanjem se sprovodi politika odbrane iskazani su prema odbrambenim interesima Republike Srbije na koje se neposredno odnose.

4.1. Zaštita suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti

Radi zaštite suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti Republika Srbija ostvariće sledeće ciljeve:

- efikasno upravljanje sistemom odbrane;
- pravovremeno otkrivanje i prevencija izazova, rizika i pretnji bezbednosti;
- odvracanje od oružanog ugrožavanja i efikasna vojna odbrana;
- efikasna civilna odbrana;
- saradnja sa KFOR-om u Autonomnoj Pokrajini Kosovo i Metohija u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244.

Efikasno upravljanje sistemom odbrane predstavlja preduslov za zaštitu suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti Republike Srbije. S tim u vezi, unaprediće se normativno-pravni, organizacioni i drugi uslovi radi jedinstvenog upravljanja, komandovanja i rukovođenja snagama odbrane u miru, vanrednom stanju i ratu. Uspostaviće se integrisani telekomunikaciono-informacioni sistem radi podrške procesu upravljanja, komandovanja i rukovođenja snagama odbrane.

Radi efikasnog upravljanja sistemom odbrane unaprediće se koordinacija i saradnja svih subjekata sistema odbrane. Takođe, unaprediće se sposobnosti i kapaciteti za neprekidno praćenje situacije i donošenje pravovremenih odluka značajnih za odbranu Republike Srbije. Pripremama za odbranu posvetiće se naročita pažnja, sa težištem na povećanju nivoa odgovornosti svih subjekata sistema odbrane.

Pravovremeno otkrivanje i prevencija izazova, rizika i pretnji bezbednosti ima posebnu važnost za zaštitu suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti Republike Srbije. Radi pravovremenog otkrivanja i prevencije izazova, rizika i pretnji bezbednosti Republike Srbije unaprediće se sposobnosti i kapaciteti bezbednosno-obaveštajnog sistema. Posebna pažnja posvetiće se unapređenju saradnje svih nadležnih državnih organa. Takođe, uspostaviće se jedinstven sistem ranog upozoravanja.

U otkrivanju i prevenciji izazova, rizika i pretnji bezbednosti Republika Srbija sarađivaće sa drugim državama i međunarodnim organizacijama. Takođe, Republika Srbija opredeljena je da aktivno učestvuje u radu regionalnih i drugih međunarodnih organizacija u oblasti bezbednosti i odbrane, sa težištem na pravovremenom reagovanju na pokušaje donošenja odluka koje bi negativno uticale na njenu bezbednost i ugrozile njen suverenitet, nezavisnost i teritorijalni integritet.

Odvraćanje od oružanog ugrožavanja i efikasna vojna odbrana Republike Srbije od ključnog su značaja za zaštitu njene suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti. S tim u vezi, održavaće se i unapređivati sposobnosti i kapaciteti Vojske Srbije i drugih snaga odbrane.

Održavanjem potrebnog nivoa sposobnosti Vojske Srbije i njihovim unapređenjem obezbediće se prilagođenost sistema odbrane promenama bezbednosnog okruženja i promenama izazova, rizika i pretnji bezbednosti Republike Srbije. Razvoj sistema odbrane zasnivaće se na potrebama i mogućnostima Republike Srbije, a sprovodiće se na osnovu planova i programa razvoja. Vojska Srbije osnovna je snaga i nosilac vojne odbrane Republike Srbije. S tim u vezi, Vojska Srbija razvijaće širok spektar sposobnosti za izvođenje različitih operacija i zadataka radi odgovora na asimetrične i hibridne pretnje.

Posebna pažnja biće posvećena sprovođenju neprekidnih i sveobuhvatnih priprema za vojnu odbranu, kao i unapređenju koordinacije svih subjekata sistema odbrane. Razradom i primenom koncepta totalne odbrane stvoriće se uslovi za integralno i pravovremeno angažovanje svih subjekata sistema odbrane.

Nadležni državni organi neprekidno će prikupljati, analizirati i procenjivati podatke i informacije o potencijalnim i realnim opasnostima, aktivnostima, planovima i namerama subjekata koji mogu da ugroze suverenost, nezavisnost i teritorijalnu celovitost Republike Srbije. Takođe, unaprediće se sposobnosti i kapaciteti nadležnih državnih organa za donošenje pravovremenih odluka značajnih za vojnu odbranu Republike Srbije.

Aktivnom bilateralnom saradnjom, učešćem u radu međunarodnih organizacija i transparentnošću u poslovima odbrane, Republika Srbija unaprediće poverenje i međusobno razumevanje, te prijateljske i partnerske odnose i saradnju sa drugim državama i međunarodnim organizacijama.

Efikasna civilna odbrana doprinosi zaštiti suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti Republike Srbije. Normativno-pravnim uređenjem civilne odbrane, u skladu sa konceptom totalne odbrane, preciziraće se nadležnosti, povećati odgovornost i unaprediti osposobljenost subjekata sistema odbrane u domenu civilne odbrane.

Republika Srbija unaprediće pripreme za civilnu odbranu. Posebnu pažnju posvetiće izgradnji organizacionih kapaciteta za jedinstveno upravljanje civilnom odbranom, te organizacionih i kadrovskih kapaciteta za osposobljavanje svih subjekata sistema odbrane.

Republika Srbija opredeljena je za saradnju sa drugim državama i međunarodnim organizacijama u vanrednim situacijama.

Saradnja sa KFOR-om u Autonomnoj Pokrajini Kosovo i Metohija u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 ima poseban značaj za Republiku Srbiju. S tim u vezi, opredeljena je da nastavi komunikaciju, saradnju i realizaciju zajedničkih aktivnosti sa KFOR-om, učešće u timovima odgovornim za implementaciju Vojnotehničkog sporazuma, kao i ostale vidove saradnje sa KFOR-om.

Radi osiguranja stabilnosti i bezbednosti, kao i nastavka političkog dijaloga sa privremenim institucijama samouprave u Prištini, Republika Srbija zalagaće se za nesmanjeno prisustvo KFOR-a, kao garanta, bezbednosti na teritoriji Kosova i Metohije, a posebno srpskog i nealbanskog stanovništva i zaštite srpskog kulturnog i istorijskog nasleđa. Takođe, preduzimaće se mere radi sprečavanja transformacije naoružanih formacija koje se nazivaju „Kosovske snage bezbednosti” u oružane snage.

Radi zaštite suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti Republika Srbija vodiće proaktivnu i jasno profilisanu spoljnu politiku i, u tom smislu, odlučna je da, u skladu sa Poveljom Ujedinjenih nacija i osnovnim principima međunarodnog prava, upotrebi diplomatska, pravna i druga sredstva. Ove aktivnosti obuhvataju i niz mera usmerenih ka sprečavanju afirmacije i promocije jednostrano proglašene nezavisnosti dela teritorije Republike Srbije koju administrativno obuhvata Autonomnu Pokrajinu Kosovo i Metohija od strane privremenih institucija samouprave u Prištini.

4.2. Zaštita bezbednosti Republike Srbije i njenih građana

Zaštita bezbednosti Republike Srbije i njenih građana ostvariće se realizovanjem sledećih ciljeva:

- efikasna kontrola državne granice;
- efikasna zaštita i spasavanje stanovništva u miru, vanrednom stanju i ratu;
- unapređena sajber bezbednost;
- osiguranje bezbednosti objekata kritične infrastrukture;
- efikasno upravljanje krizama.

Efikasna kontrola državne granice predstavlja jedan od osnovnih preduslova za zaštitu bezbednosti Republike Srbije i njenih građana. Radi unapređenja sposobnosti i kapaciteta za kontrolu državne granice neprekidno će se preduzimati mere radi osposobljavanja i opremanja savremenom opremom granične policije i drugih državnih organa koji obavljaju poslove i zadatke na državnoj granici.

Uzimajući u obzir aktuelne izazove, rizike i pretnje bezbednosti, unaprediće se sposobnosti Vojske Srbije za učešće u kontroli državne granice. Takođe, unaprediće se sposobnosti za zajedničko angažovanje policijskih i vojnih snaga u obezbeđenju državne granice.

Radi doprinosa borbi protiv međunarodnog terorizma i transnacionalnog kriminala unaprediće se sposobnosti i kapaciteti svih nadležnih državnih organa za prikupljanje, analizu, procenu, zaštitu i razmenu podataka i informacija o međunarodnom terorizmu i migracijama. Opređenjenje Republike Srbije jeste da unapredi saradnju u zaštiti granica.

Efikasna zaštita i spasavanje stanovništva u miru, vanrednom stanju i ratu ima posebnu važnost za bezbednost Republike Srbije i njenih građana. S tim u vezi, ažuriraće se procene ugroženosti od elementarnih nepogoda i drugih nesreća, kao i planovi zaštite i spasavanja u miru, vanrednom stanju i ratu na svim nivoima. Unaprediće se sposobnosti i kapaciteti vatrogasno-spasilačkih jedinica i jedinica civilne zaštite.

Radi prevencije, pravovremenog i delotvornog odgovora na vanredne situacije obezbediće se funkcionalna integracija službi od interesa za zaštitu i spasavanje i upravljanje vanrednim situacijama i izgradnja sistema za javno uzbunjivanje na teritoriji Republike Srbije. Preduzeće se mere radi neprekidnog osposobljavanja štabova za vanredne situacije i stanovništva za obavljanje poslova zaštite i spasavanja.

Republika Srbija nastaviće aktivnu saradnju sa međunarodnim organizacijama u oblasti zaštite i spasavanja stanovništva.

Unapređena sajber bezbednost je od posebnog značaja za zaštitu bezbednosti Republike Srbije i njenih građana. Unaprediće se sposobnosti i kapaciteti za koordinaciju poslova usmerenih na dostizanje sajber bezbednosti i zaštitu od bezbednosnih rizika u informaciono-komunikacionim sistemima. S tim u vezi, formulišaće se jasna i koherentna politika, a radi povećanja otpornosti informaciono-komunikacionih sistema na incidente uspostaviće se mreža nadležnih subjekata za borbu protiv sajber dejstava i kriminala i unaprediti saradnja javnog i privatnog sektora u oblasti sajber bezbednosti.

Osiguranje bezbednosti objekata kritične infrastrukture ima primaran značaj za zaštitu bezbednosti Republike Srbije i njenih građana. S tim u vezi, određivanje i zaštita objekata kritične infrastrukture biće normativno-pravno uređena i usklađena sa regulativom Evropske unije. Takođe, posebna pažnja biće posvećena potpunom sprovođenju normativno-pravnih rešenja.

Radi osiguranja bezbednosti objekata kritične infrastrukture neprekidno će se preduzimati sve preventivne mere, a posebno sa aspekta njihove zaštite od požara,

eksplozija i terorističkih napada. Uspostaviće se integrisani informacioni sistem za bezbednosni nadzor objekata kritične infrastrukture.

Efikasno upravljanje krizama značajno je pitanje za bezbednost Republike Srbije i njenih građana. Radi obezbeđenja efikasnog upravljanja krizama unaprediće se sposobnosti i kapaciteti Republike Srbije. Osposobljavanjem građana unaprediće se njihova sposobnost za pravilno reagovanje u vanrednim situacijama, vanrednom stanju i ratu, radi smanjenja nivoa rizika od gubitka ljudskih života i nastanka materijalne štete.

Republika Srbija opredeljena je da aktivno učestvuje u međunarodnim aktivnostima za prevenciju kriza izazvanih elementarnim nepogodama i otklanjanje prouzrokovanih šteta u regionu i svetu.

4.3. Očuvanje mira i bezbednosti u regionu i svetu

Očuvanje mira i bezbednosti u regionu i svetu, kao odbrambeni interes Republike Srbije, ostvariće se realizovanjem sledećih ciljeva:

- očuvanje Republike Srpske kao entiteta u sastavu Bosne i Hercegovine u skladu sa Dejtonskim sporazumom i unapređenje položaja Srba u regionu i svetu;
- učešće u multinacionalnim operacijama i misijama pod okriljem Ujedinjenih nacija, Evropske unije i OEBS-a;
- kontrola naoružanja i borba protiv proliferacije;
- pomoć i posredovanje u mirnom rešavanju međunarodnih kriza i sukoba.

Očuvanje Republike Srpske kao entiteta u sastavu Bosne i Hercegovine u skladu sa Dejtonskim sporazumom i unapređenje položaja Srba u regionu i svetu od posebnog je značaja za bezbednost i odbranu Republike Srbije. Republika Srbija kao jedan od garanta Dejtonskog sporazuma nastaviće da unapređuje specijalne paralelne odnose sa Republikom Srpskom, uz uvažavanje teritorijalnog integriteta i suvereniteta Bosne i Hercegovine. Republika Srbija opredeljena je za uspostavljanje kvalitetnijih i sadržajnijih odnosa sa državama u regionu, uz jačanje regionalnog pristupa bezbednosti i odbrani. Unapređenjem položaja Srba u regionu i svetu stvaraju se uslovi za koheziju i razvoj društva, unapređenje položaja i zaštitu prava Srba gde god oni žive, srpskog kulturnog, duhovnog i istorijskog nasleđa u drugim državama, unapređenje kulturne razmene, razumevanje i uvažavanje kulturoloških i drugih razlika, što će istovremeno doprinositi unapređenju položaja i prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji.

Učešćem u multinacionalnim operacijama i misijama pod okriljem Ujedinjenih nacija, Evropske unije i OEBS-a Republika Srbija daće doprinos očuvanju mira i bezbednosti, kako u regionu, tako i u svetu. S tim u vezi, nastaviće se angažovanje Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama i misijama van granica Republike Srbije i unaprediće se njihove sposobnosti i kapaciteti za učešće.

Praćenjem stanja obezbediće se pravovremena saznanja o mogućnostima ugrožavanja pripadnika Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama i misijama.

Opredeljenje Republike Srbije jeste da aktivno učestvuje u akcijama zaštite i spasavanja u okviru međunarodne pomoći drugim državama.

Kontrola naoružanja i borba protiv proliferacije ima posebnu važnost za očuvanje mira i bezbednosti u regionu i svetu. S tim u vezi, unaprediće se normativni i institucionalni okvir i kapaciteti u skladu sa normama Evropske unije, kao i interesorna saradnja u oblasti kontrole naoružanja i borbe protiv proliferacije.

Nastaviće se sa doslednim sprovođenjem Sporazuma o podregionalnoj kontroli naoružanja, kao i primenom svih ratifikovanih međunarodnih ugovora. Republika Srbija nastaviće da aktivno učestvuje u radu međunarodnih tela koja se bave kontrolom naoružanja i borbom protiv proliferacije. Takođe, opredeljena je za pristupanje i regulisanje statusa u međunarodnim izvoznim kontrolnim aranžmanima, radi unapređenja kontrole prometa naoružanja, vojne opreme i robe dvostruke namene u skladu sa novim tehnološkim dostignućima i normativima Evropske unije u tim oblastima.

Republika Srbija unaprediće svoj međunarodni ugled i sopstvene institucionalne i zakonodavne okvire primenom međunarodnih standarda i najboljih praksi u borbi protiv proliferacije oružja za masovno uništavanje, lakog i streljačkog naoružanja, te drugog naoružanja predviđenog ratifikovanim međunarodnim konvencijama i ugovorima.

Pomoć i posredovanje u mirnom rešavanju međunarodnih kriza i sukoba sastavni je deo aktivne i miroljubive spoljne politike i značajno doprinosi očuvanju mira i bezbednosti u regionu i svetu. Republika Srbija opredeljena je da angažuje raspoložive kapacitete radi mirnog rešavanja međunarodnih kriza i sukoba. Osnovni principi angažovanja biće poštovanje međunarodnog prava, unapređenje međusobnog poverenja i transparentnosti u zajedničkom interesu sukobljenih strana.

Biće nastavljeno unapređivanje normativno-pravnog i institucionalnog okvira radi sprečavanja učešća građana Republike Srbije u oružanim sukobima u svetu, sa težištem na suzbijanju svih oblika ekstremizma.

Stabilnost i mir u regionu od prioritetnog su značaja jer stvaraju uslove za ekonomski, socijalni i kulturni napredak regiona. S tim u vezi, Republika Srbija će nastojati da bude odgovoran partner u suočavanju sa bezbednosnim pretnjama koje su nedeljive.

4.4. Unapređenje nacionalne bezbednosti i odbrane kroz proces evropskih integracija

Unapređenje nacionalne bezbednosti i odbrane kroz proces evropskih integracija, uz poštovanje specifičnosti Republike Srbije, jeste odbrambeni interes Republike Srbije koji se ostvaruje dostizanjem sledećih ciljeva:

- jačanje kooperativne bezbednosti sa Evropskom unijom;
- učešće Republike Srbije u aktivnostima ZBOP-a;
- dostizanje potrebnog nivoa sposobnosti za učešće u civilnim misijama ZBOP-a;

– unapređena naučnoistraživačka i vojnoekonomska saradnja sa Evropskom unijom.

Jačanje kooperativne bezbednosti sa Evropskom unijom u funkciji je unapređenja nacionalne bezbednosti i odbrane. Integracijom u Evropsku uniju Republika Srbija postaje deo šire zajednice i bezbednosnog prostora zasnovanog na međusobnoj pomoći i solidarnosti u skladu sa odredbama Ugovora o Evropskoj uniji i Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (Lisabonskog ugovora). Posebna pažnja biće posvećena jačanju individualne bezbednosti i promociji regionalne stabilnosti.

Republika Srbija opredeljena je da održava bezbednosne i odbrambene konsultacije sa Evropskom unijom o pitanjima od zajedničkog interesa, uz mogućnost zajedničkog delovanja u okviru Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike, koje bi bilo zasnovano na zajedničkim evropskim vrednostima.

Učešće Republike Srbije u aktivnostima ZBOP-a od posebnog je značaja za unapređenje njene nacionalne bezbednosti i odbrane. Republika Srbija nastaviće da učestvuje u vojnim operacijama i civilnim misijama Evropske unije i intenziviraće učešće u organima i integrisanim strukturama ZBOP-a, što će pozitivno uticati na izgradnju sposobnosti Vojske Srbije i drugih snaga odbrane i potvrditi spremnost Republike Srbije da deli odgovornost za mir i bezbednost.

Za unapređenje nacionalne bezbednosti i odbrane kroz proces evropskih integracija od naročitog je značaja učešće Republike Srbije u konceptu borbenih grupa Evropske unije. U tom smislu, nastaviće se planiranje, pripreme i operacionalizacija učešća Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u borbenim grupama Evropske unije.

Učešćem u konceptu borbenih grupa Evropske unije Republika Srbija dodatno potvrđuje svoju proevropsku orijentaciju i opredeljenje za mir i bezbednost na globalnom i regionalnom planu. Takvo angažovanje doprineće i unapređenju sposobnosti i kapaciteta Vojske Srbije i drugih snaga odbrane, težišno kroz učešće u zajedničkim vojnim vežbama. Imajući u vidu da u ovom konceptu učestvuju i vojno neutralne članice Evropske unije, kao i druge države koje nisu članice ni Evropske unije ni NATO-a, vojna neutralnost Republike Srbije nije prepreka njenom daljem uključivanju.

Dostizanje potrebnog nivoa sposobnosti za učešće u civilnim misijama ZBOP-a doprinosi težnji Republike Srbije da jača kapacitete za sveobuhvatan pristup u rešavanju konflikata. Unaprediće se normativno-pravni i institucionalni okvir za učešće u civilnim misijama Evropske unije, kao i proširenje dosadašnjeg angažovanja Vojske Srbije i drugih snaga odbrane.

Angažovanje civilnih eksperata Republike Srbije u civilnim misijama ZBOP-a biće usmereno na poslove prevencije konflikata, podršku obnavljanju institucija i postkonfliktnoj stabilizaciji, reformu sektora bezbednosti, uspostavljanje i jačanje vladavine prava, zaštitu ljudskih prava, medijacije, podršku ekonomskoj obnovi i druge aspekte angažovanja u civilnim misijama.

Takođe, utvrdiće se potreban nivo sposobnosti i kapaciteta za učešće u civilnim misijama Evropske unije, a radi kreiranja i vođenja baze podataka o

ekspertima, izbora odgovarajućih civilnih kadrova, utvrđivanja potreba za obukom i realizovanja obuke civilnih kadrova za upućivanje u civilne misije Evropske unije.

Unapređena naučnoistraživačka i vojnoekonomska saradnja sa Evropskom unijom biće dostignuta realizacijom aktivnosti sa naučnoistraživačkim institucijama i državama članicama Evropske unije u naučnoistraživačkim oblastima značajnim za odbranu, a radi unapređenja sposobnosti i kapaciteta odbrambene industrije i istraživačkih potencijala domaćih instituta.

Unapređenjem programske i projektne saradnje sa Evropskom odbrambenom agencijom omogućiće se tehnološka modernizacija Vojske Srbije i drugih snaga odbrane. Uspostaviće se mehanizmi i procedure za uključenje naučnoistraživačkih institucija iz sastava sistema odbrane u međunarodne naučnoistraživačke konzorcijume.

Takođe, unaprediće se vojnoekonomska saradnja sa državama članicama Evropske unije proširivanjem oblasti i povećanjem obima saradnje koja je značajna za odbranu Republike Srbije.

4.5. Vojna neutralnost Republike Srbije

Vojna neutralnost je odbrambeni interes Republike Srbije koji će se ostvarivati realizacijom sledećih ciljeva:

- nepristupanje vojno-političkim savezima;
- integralno angažovanje subjekata sistema odbrane i odbrambenih potencijala;
- stvaranje uslova za odbranu osloncem na sopstvene snage i potencijale.

Nepristupanjem vojno-političkim savezima sprovodi se odluka Narodne skupštine o vojnoj neutralnosti, koja će se ostvarivati i kroz promociju sadržajne i sveobuhvatne politike saradnje u oblasti odbrane radi jačanja sposobnosti i kapaciteta Republike Srbije za odbranu zemlje.

Otuda, vojna neutralnost Republike Srbije nije prepreka za njenu saradnju sa drugim državama i vojno-političkim savezima. S tim u vezi, Republika Srbija će razvijati i unapređivati odnose sa tim državama i savezima, u skladu sa sopstvenim interesima, a radi jačanja globalne, regionalne i nacionalne bezbednosti.

Opređenjenje Republike Srbije jeste da proširuje i unapređuje saradnju sa Organizacijom Ugovora o kolektivnoj bezbednosti (ODKB), kao i sa njenim državama članicama. Takođe, zalaže se za mir i rešavanje sporova bez upotrebe sile, kao i da raspoloživim pravnim i drugim sredstvima štiti svoju vojnu neutralnost.

Republika Srbija namerava da u zajedničkom interesu unapređuje politički dijalog i praktičnu saradnju sa NATO. Na regionalnom nivou, saradnja sa NATO u okviru programa Partnerstvo za mir doprinosi bilateralnim odnosima sa državama regiona koje su članice ovog saveza ili kandidati za članstvo, a radi očuvanja regionalnog mira i unapređenja stabilnosti.

Integralno angažovanje subjekata sistema odbrane i odbrambenih potencijala jeste cilj čijim ostvarenjem se podržava vojna neutralnost, kao odbrambeni interes

Republike Srbije. Radi ostvarenja tog cilja izvršiće se normativno-pravna i organizaciona dogradnja upravljanja sistemom odbrane, te razrada i primena modela integralnog angažovanja subjekata sistema odbrane.

Izvršiće se dogradnja normativno-pravne regulative koja se odnosi na civilnu odbranu, kao dela odbrane Republike Srbije. Posebna pažnja biće posvećena osposobljavanju stanovništva za odbranu, te razradi mehanizama koordinacije subjekata sistema odbrane.

Radi stvaranja uslova za integralno angažovanje subjekata sistema odbrane i odbrambenih potencijala obezbediće se stalna ažurnost osnovnih dokumenata planiranja upotrebe snaga, u skladu sa zakonom.

Od posebnog značaja biće i jačanje patriotizma i voljnosti za odbranu i zaštitu otadžbine u miru, vanrednom stanju i ratu, u skladu sa sopstvenom tradicijom i dostignutim civilizacijskim vrednostima, kroz obrazovanje, medijske sadržaje, negovanje tradicije i aktivnosti čiji je cilj jačanje društvenog jedinstva, osećanja nacionalnog identiteta, isticanje vrednosti slobode i mira, kao i odgovornosti za njihovo očuvanje.

Stvaranje uslova za odbranu osloncem na sopstvene snage i potencijale realizovaće se posvećivanjem posebne pažnje planiranju razvoja sistema odbrane i sprovođenju planova i programa razvoja.

Operativne sposobnosti Vojske Srbije i drugih snaga odbrane biće održavane na zahtevanom nivou. Takođe, obezbediće se i održavati potreban nivo popune robnih i ratnih materijalnih rezervi.

Od posebnog značaja za odbranu, koja se oslanja na sopstvene snage i potencijale, biće dalji razvoj odbrambene industrije, te neprekidno stvaranje uslova za funkcionisanje privrede i društva u vanrednom stanju i ratu. Ekonomskim razvojem Republike Srbije stvoriće se uslovi za značajnije ulaganje u razvoj sistema odbrane i modernizaciju Vojske Srbije i drugih snaga odbrane.

4.6. Saradnja i partnerstvo sa državama i međunarodnim organizacijama u oblasti bezbednosti i odbrane

Saradnja i partnerstvo sa državama i međunarodnim organizacijama u oblasti bezbednosti i odbrane je odbrambeni interes Republike Srbije koji se ostvaruje dostizanjem sledećih ciljeva:

- jačanje regionalne saradnje u oblasti bezbednosti i odbrane;
- razvoj partnerskih odnosa i saradnje sa međunarodnim organizacijama;
- razvoj partnerskih odnosa i saradnje sa drugim državama.

Jačanjem regionalne saradnje u oblasti bezbednosti i odbrane Republika Srbija iskazuje svoje opredeljenje da aktivno učestvuje u regionalnim inicijativama za saradnju u oblasti bezbednosti i odbrane radi izgradnje međusobnog poverenja i unapređenja bezbednosti u regionu, poštujući susedsku politiku Evropske unije.

Republika Srbija opredeljena je za jačanje institucionalnog okvira za reagovanje u slučaju ugrožavanja regionalne stabilnosti, realizaciju zajedničkih vežbi

i projekata značajnih za unapređenje odbrambenih sposobnosti, kao i za unapređenje bilateralne i regionalne saradnje radi otklanjanja zajedničkih izazova, rizika i pretnji bezbednosti.

Saradnja Republike Srbije sa NATO, kroz program Partnerstvo za mir kao optimalni nivo saradnje, doprineće unapređenju bilateralnih odnosa sa državama regiona koje su članice ili kandidati za članstvo u NATO, a radi očuvanja mira i unapređenja stabilnosti u regionu. Takođe, radi unapređenja bezbednosti, Republika Srbija zalaže se za nesmanjeno prisustvo KFOR-a u Autonomnoj Pokrajini Kosovo i Metohija.

Razvoj partnerskih odnosa i saradnje sa međunarodnim organizacijama primarno će se ostvarivati kroz dalje unapređenje odnosa i saradnje sa Organizacijom ujedinjenih nacija, Evropskom unijom, Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju i drugim međunarodnim organizacijama. Republika Srbija ostaje opredeljena za nastavak učešća u multinacionalnim operacijama i misijama pod okriljem Organizacije ujedinjenih nacija, Evropske unije i Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju.

U skladu sa svojim interesima, Republika Srbija posvećena je proširivanju i unapređenju saradnje sa Organizacijom Ugovora o kolektivnoj bezbednosti (ODKB). Takođe, i dalje će unapređivati partnerske odnose sa NATO u okviru programa Partnerstvo za mir kao optimalnom nivou saradnje.

Republika Srbija nastaviće da razvija odnose sa državama članicama Pokreta nesvrstanih zemalja, u skladu sa zajedničkim bezbednosnim i odbrambenim interesima.

Od posebne važnosti je unapređenje saradnje sa Evropskom unijom, naročito u oblasti kontrole migracija, a radi unapređenja ukupne bezbednosti Republike Srbije.

Razvoj partnerskih odnosa i saradnje sa drugim državama, posvećenost Republike Srbije izgradnji poverenja, međusobnoj pomoći i saradnji u oblasti bezbednosti i odbrane, u skladu sa zajedničkim interesima, pozitivno utiče na njenu bezbednost.

Od naročitog značaja za Republiku Srbiju jeste unapređenje bilateralne saradnje u oblasti odbrane sa najmoćnijim i najuticajnijim državama u svetu, tradicionalnim prijateljskim i partnerskim državama, te državama koje mogu da doprinesu razvoju njenih odbrambenih sposobnosti.

5. STRATEGIJSKI KONCEPT ODBRANE

Strategijski koncept odbrane izražava opredeljenje Republike Srbije za način angažovanja sistema odbrane radi zaštite i ostvarivanja odbrambenih interesa. Zasniva se na modelu totalne odbrane, kao sveobuhvatnom odgovoru sistema odbrane na izazove, rizike i pretnje bezbednosti značajne za odbranu Republike Srbije. Prvenstveno se izvodi osloncem na sopstvene snage i potencijale.

Totalna odbrana obuhvata vojnu i civilnu odbranu, a planira se, organizuje i sprovodi u miru, vanrednom stanju i ratu.

Vojna odbrana, kao deo odbrane Republike Srbije, usmerena je na pripreme za odbranu i odbranu Republike Srbije upotrebom Vojske Srbije i drugih naoružanih snaga odbrane. Vojska Srbije objedinjava sve učesnike u borbenim operacijama i komanduje svim snagama koje izvode borbena dejstva u vanrednom stanju i ratu.

Civilna odbrana je deo odbrane Republike Srbije usmeren na pripreme za odbranu i odbranu Republike Srbije nevojnim sredstvima. Realizuje se u miru, vanrednom stanju i ratu kroz skup mera i aktivnosti sa ciljem obezbeđivanja uspešnog funkcionisanja državnih organa, organa autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave, privrednih društava i drugih pravnih lica; stvaranja uslova za život i rad građana; zadovoljenja potreba snaga odbrane; planiranja i sprovođenja planova obuke građana za odbranu zemlje; koordinacije poslova zaštite i spasavanja; izvršavanja vojne, radne i materijalne obaveze, kao i mobilizacije.

Strategijski koncept odbrane predstavlja osnovu za projektovanje i razvoj sistema odbrane Republike Srbije.

6. SISTEM ODBRANE

Odbrana Republike Srbije ostvaruje se: organizovanjem, pripremanjem i angažovanjem subjekata sistema odbrane za izvršavanje zadataka u miru, vanrednom stanju i ratu; upotrebom Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u miru, vanrednom stanju i ratu, do konačnog otklanjanja ili prestanka opasnosti po zemlju; preduzimanjem mera i aktivnosti na zaštiti i spasavanju ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine u miru, vanrednom stanju i ratu, kao i učešćem u multinacionalnim operacijama.

Sistem odbrane Republike Srbije je deo sistema nacionalne bezbednosti koji predstavlja jedinstvenu, normativno, strukturno i funkcionalno uređenu celinu, čiji je cilj ostvarivanje odbrambenih interesa Republike Srbije.

Odbrana se realizuje kroz vojnu i civilnu odbranu. Strategijom odbrane utvrđuju se struktura, upravljanje i načela funkcionisanja sistema odbrane.

6.1. Struktura sistema odbrane

Sistem odbrane sastoji se od upravljačkog i izvršnog dela. Njime upravljaju najviši nosioci zakonodavne i izvršne vlasti, u skladu sa Ustavom, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima, zakonom i drugim propisima.

Izvršni deo sistema odbrane preventivnim delovanjem, efikasnom upotrebom snaga i otklanjanjem posledica ugrožavanja bezbednosti obezbeđuje zaštitu i ostvarivanje odbrambenih interesa. Struktura izvršnog dela sistema odbrane prilagođava se prirodi izazova, rizika i pretnji.

6.2. Upravljački deo sistema odbrane

Organi zakonodavne i izvršne vlasti Republike Srbije, u okviru svojih nadležnosti i odgovornosti propisanih Ustavom i zakonom, upravljaju sistemom odbrane i obezbeđuju pretpostavke za njegovo stabilno funkcionisanje i upotrebu Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u miru, vanrednom stanju i ratu, radi zaštite i ostvarenja odbrambenih interesa.

Narodna skupština odlučuje o ratu i miru i proglašava ratno i vanredno stanje; ostvaruje demokratsku i civilnu kontrolu Vojske Srbije, kao i drugih snaga odbrane; obezbeđuje finansijske, normativno-pravne i druge pretpostavke za funkcionisanje i razvoj sistema odbrane; obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.

Predsednik Republike, u skladu sa Ustavom i zakonom, komanduje Vojskom Srbije usvaja Doktrinu Vojske Srbije i usvaja i naređuje sprovođenje Plana odbrane; daje saglasnost na nacrt osnovnih dokumenata planiranja razvoja i donosi smernice za izgradnju operativne i funkcionalne sposobnosti Vojske Srbije; obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.

Vlada utvrđuje i vodi politiku odbrane; usvaja ili predlaže Narodnoj skupštini strategijska dokumenta i dokumenta planiranja razvoja i upotrebe sistema odbrane; predlaže sprovođenje mera za obezbeđenje finansijskih, normativno-pravnih i drugih pretpostavki za funkcionisanje i razvoj sistema odbrane; obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.

Ministarstvo odbrane, u okviru svog delokruga, predlaže i sprovodi politiku odbrane; izvršava zakone i međunarodne ugovore, opšta akta Narodne skupštine, Vlade i akta predsednika Republike iz oblasti odbrane; izrađuje i predlaže na usvajanje nacрте zakona u oblasti odbrane, kao i strategijska dokumenta i dokumenta planiranja razvoja sistema odbrane i upotrebe Vojske Srbije; uređuje organizaciju i sistem obuke i upravlja ljudskim, materijalnim i finansijskim resursima za potrebe sistema odbrane. Takođe, planira, koordinira i nadzire izvršavanje obaveza drugih subjekata sistema odbrane po pitanju priprema za odbranu, u skladu sa zakonom, i obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.

Generalštab Vojske Srbije je u sastavu Ministarstva odbrane i obavlja poslove iz svoje nadležnosti, u skladu sa zakonom, a koje se odnose na: izradu doktrinarnih i planskih dokumenata; izgradnju operativne i funkcionalne sposobnosti Vojske Srbije; organizovanje mera pripravnosti; pripremu akata o organizaciji komandi, jedinica i ustanova Vojske Srbije. Obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.

Savet za nacionalnu bezbednost je telo koje razmatra pitanja iz oblasti odbrane i međusobne saradnje organa nadležnih za odbranu, a radi stvaranja uslova za jedinstvenu upotrebu i angažovanje snaga odbrane u vanrednom stanju i ratu. U slučaju ugrožavanja dela teritorije Republike Srbije, života i zdravlja ljudi i životinja i materijalnih dobara na tom području, na predlog Saveta za nacionalnu bezbednost, a uz saglasnost predsednika Republike, Vlada obrazuje policijske i vojne snage za izvršavanje zajedničkih zadataka.

Upravljanje civilnom odbranom sprovodi se u okviru državnih organa, organa državne uprave, organa autonomnih pokrajina, organa jedinica lokalne samouprave, privrednih društava i drugih pravnih lica, u skladu sa zakonom.

6.3. Izvršni deo sistema odbrane

Izvršni deo sistema odbrane sastoji se od Vojske Srbije i drugih snage odbrane.

Vojska Srbije je organizovana oružana snaga koja brani Republiku Srbiju od oružanog ugrožavanja i izvršava druge misije i zadatke u skladu sa Ustavom, zakonom i principima međunarodnog prava koji regulišu upotrebu sile.

Ako su ugroženi deo teritorije Republike Srbije, granični pojas, granica, život i zdravlje ljudi i životinja i materijalna dobra na tom području, na zajednički predlog ministra unutrašnjih poslova i ministra odbrane, a uz saglasnost predsednika Republike, Vlada obrazuje policijske i vojne snage za izvršavanje zajedničkih zadataka. Ove snage su potčinjene starešini Vojske Srbije koga ovlasti predsednik Republike, na zajednički predlog ministra unutrašnjih poslova i ministra odbrane.

Vojska Srbije objedinjava sve učesnike u borbenim operacijama i nadležna je za komandovanje svim snagama koje izvode borbena dejstva u vanrednom stanju i ratu, na osnovu zakona, a u skladu s Doktrinom Vojske Srbije.

Misije Vojske Srbije su:

- odbrana Republike Srbije od oružanog ugrožavanja spolja,
- učešće u izgradnji i očuvanju mira u regionu i svetu i
- podrška civilnim vlastima u suprotstavljanju pretnjama bezbednosti.

Dodeljene misije Vojska Srbije realizuje izvršavanjem zadataka.

Odbrana Republike Srbije od oružanog ugrožavanja spolja realizuje se odvrćanjem od oružanog ugrožavanja, odbranom teritorije i odbranom vazdušnog prostora.

Učešće u izgradnji i očuvanju mira u regionu i svetu realizuje se učešćem u međunarodnoj vojnoj saradnji i u multinacionalnim operacijama.

Podrška civilnim vlastima u suprotstavljanju pretnjama bezbednosti realizuje se kroz pomoć civilnim vlastima u suprotstavljanju terorizmu, separatizmu, organizovanom kriminalu i drugim oblicima unutrašnjeg ugrožavanja bezbednosti, kao i putem pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih nepogoda i tehničko-tehnoloških i drugih nesreća.

Vojska Srbije obavlja i druge zadatke, na osnovu odluke Narodne skupštine.

Osnove organizacione strukture i brojna veličina Vojske Srbije određuju se u zavisnosti od procene ugroženosti bezbednosti Republike Srbije, dodeljenih misija i zadataka i raspoloživih resursa.

Druge snage odbrane čine državni organi, organi državne uprave, organi autonomnih pokrajina, organi jedinica lokalne samouprave, privredna društava, druga pravna lica, preduzetnici i građani koji, u skladu sa zakonom, izvršavaju zadatke pripreme za odbranu i odbrane.

Osnovni zadaci drugih snaga odbrane su:

- pripreme za odbranu i odbrana Republike Srbije;

- obezbeđivanje uspešnog funkcionisanja državnih organa, organa autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave, privrednih društava i drugih pravnih lica;
- zaštita i spasavanje i
- obezbeđenje uslova za život i rad građana i zadovoljenje potreba snaga odbrane u vanrednom stanju i u ratu.

Pripreme za odbranu i odbrana Republike Srbije realizuju se neprekidnim sprovođenjem mera i aktivnosti radi izgradnje sposobnosti za suprotstavljanje svim oblicima ugrožavanja bezbednosti, te odlučnim angažovanjem snaga u zaštiti odbrambenih interesa Republike Srbije. Podrška Vojsci Srbije u izvršavanju zadataka realizuje se na osnovu zakona i Plana odbrane Republike Srbije.

Obezbeđivanje uspešnog funkcionisanja državnih organa, organa autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave, privrednih društava i drugih pravnih lica realizuje se kroz njihovu pripremu za funkcionisanje u miru, vanrednom stanju i ratu.

Zaštita i spasavanje realizuje se izvršavanjem zadataka u skladu sa zakonom. Nosioци zaštite i spasavanja su jedinice civilne zaštite i vatrogasno-spasilačke jedinice. U zaštiti i spasavanju učestvuju i druge snage zaštite i spasavanja.

Obezbeđenje uslova za život i rad građana i zadovoljenje potreba snaga odbrane u vanrednom stanju i u ratu postiže se stvaranjem uslova za neprekidno snabdevanje osnovnim životnim dobrima i funkcionisanje službi od javnog interesa, obezbeđivanjem potrebnog nivoa robnih rezervi i ratnih materijalnih rezervi, te izvršavanjem vojne, radne i materijalne obaveze, u skladu sa zakonom.

Druge snage odbrane učestvuju u multinacionalnim operacijama na osnovu zakona, međunarodnih i bilateralnih ugovora i sporazuma, kao i u skladu sa ukazanom potrebom za otklanjanje i ublažavanje posledica prirodnih, tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća većih razmera.

6.4. Načela funkcionisanja sistema odbrane

Sistem odbrane je pod demokratskom i civilnom kontrolom koju sprovode Narodna skupština, predsednik Republike, Vlada, drugi državni organi i javnost, u skladu sa zakonom.

Načela funkcionisanja sistema odbrane zasnovana su na osnovnim ustavnim i zakonskim odredbama, Povelji Ujedinjenih nacija, međunarodnom pravu, posebno međunarodnom humanitarnom pravu, osnovnim pravnim instrumentima iz oblasti ljudskih prava, kao i drugim podzakonskim aktima.

Osnovna načela funkcionisanja sistema odbrane su: ustavnost i zakonitost, patriotizam, jedinstvo, neprekidnost, efektivnost, održivost, prevencija, pouzdanost, efikasnost, prilagodljivost, sveobuhvatnost, kooperativnost, interoperabilnost, otvorenost u radu, profesionalnost i kontrola i nadzor.

Ustavnost i zakonitost. Propisi i pojedinačni pravni akti kojima je regulisano funkcionisanje sistema odbrane u saglasnosti su sa ustavnim odredbama, a subjekti upravljačkog i izvršnog dela sistema odbrane izvršavaju svoje nadležnosti u skladu sa Ustavom i na osnovu njega donetih zakona.

Patriotizam. Funkcionisanju sistema odbrane značajno doprinosi patriotizam ispoljen u vidu svesti o isticanju vrednosti slobode i mira, pripadnosti svom narodu i državi, odgovornosti za očuvanje otadžbine i spremnosti na odbranu njenih interesa.

Jedinstvo. Sistem odbrane funkcioniše kao jedinstvena celina, u okviru koje svi njegovi elementi sarađuju, povezuju se i međusobno usklađuju svoje delovanje radi dostizanja zajedničkog cilja.

Neprekidnost. Sistem odbrane ostvaruje svoje funkcije u kontinuitetu, u miru, vanrednom stanju i ratu, nezavisno od okolnosti koje mogu nastati.

Efektivnost. Funkcionisanje sistema odbrane usmereno je ka ostvarivanju željenog ishoda.

Održivost. Održavanje ravnoteže procesa ili stanja u sistemu odbrane u skladu je sa raspoloživim resursima.

Prevenција. Sistem odbrane predviđa i proaktivno deluje radi sprečavanja nastanka izazova, rizika i pretnji po odbranu Republike Srbije.

Pouzdanost. Izvesno je da će sistem odbrane funkcionisati bez značajnijih problema u miru, vanrednom stanju i ratu.

Efikasnost. Izvršavajući svoje funkcije, sistem odbrane optimalno koristi resurse za namenjenu svrhu.

Prilagodljivost. Sistem odbrane poseduje sposobnost usklađivanja svog funkcionisanja u skladu sa promenama okolnosti.

Sveobuhvatnost. Sistem odbrane štiti suverenost, nezavisnost, teritorijalnu celovitost i bezbednost Republike Srbije od svih oblika spoljnog i unutrašnjeg ugrožavanja u miru, vanrednom stanju i ratu.

Kooperativnost. Sistem odbrane otvoren je za međusobnu saradnju sa drugim subjektima na nacionalnom i međunarodnom nivou, u skladu sa potrebama, a radi dostizanja definisanog cilja.

Interoperabilnost. U Vojsci Srbije primenjuju se određeni standardi koji omogućavaju izvršavanje zadataka sa oružanim snagama drugih država.

Otvorenost u radu. Informacije o funkcionisanju sistema odbrane dostupne su domaćoj i međunarodnoj javnosti u meri u kojoj to ne ugrožava zaštitu tajnih podataka.

Profesionalnost. Poslovi u okviru sistema odbrane izvršavaju se odgovorno, savesno, etički ispravno i u skladu sa pravilima struke uz podsticanje saradnje u profesionalnim odnosima.

Kontrola i nadzor. Obezbeđeno je da sistem deluje u skladu sa utvrđenim odbrambenim interesima, u okviru Ustava i zakona.

Dosledna primena navedenih načela doprinosi uspešnom funkcionisanju sistema odbrane i izvršavanju njegovih zadataka.

7. SPROVOĐENJE STRATEGIJE ODBRANE

Planskim i efikasnim sprovođenjem Strategije odbrane štite se i ostvaruju odbrambeni interesi, kao trajne potrebe i težnje Republike Srbije i njenih građana.

U sprovođenju Strategije odbrane učestvuju Vojska Srbije, državni organi, organi državne uprave, organi autonomnih pokrajina, organi jedinica lokalne samouprave, privredna društava, druga pravna lica, preduzetnici i građani, u skladu sa utvrđenim pravima i obavezama i propisanim nadležnostima. Radi efikasnog sprovođenja Strategije odbrane Republika Srbija sarađivaće sa drugim državama i međunarodnim organizacijama.

Stavove, opredeljenja i utvrđene mere politike odbrane sprovodi sistem odbrane usklađenim i jedinstvenim delovanjem svih njegovih delova.

Ministarstvo nadležno za poslove odbrane, u saradnji sa drugim delovima sistema odbrane, izradiće predlog akcionog plana za sprovođenje Strategije odbrane, u skladu sa zakonom. Stavovi i opredeljenja iz Strategije odbrane operacionalizuju se izradom i usvajanjem dokumenata javnih politika, a na osnovu akcionog plana. Takođe, ovo ministarstvo podnosiće Vladi godišnji izveštaj o realizaciji akcionog plana za sprovođenje Strategije odbrane. Vlada Republike Srbije dostavlja godišnji izveštaj Savetu za nacionalnu bezbednost, i nadležnim odborima Narodne skupštine Republike Srbije.

Vlada će kontinuirano pratiti sprovođenje Strategije odbrane i, po potrebi, preduzimati korektivne mere radi obezbeđivanja zaštite i ostvarivanja odbrambenih interesa i ciljeva. Vlada će, u skladu sa zakonom, podnositi godišnji izveštaj o sprovođenju Strategije odbrane.

Radi sprovođenja Strategije odbrane obezbediće se adekvatno finansiranje sistema odbrane, u skladu sa potrebama i mogućnostima Republike Srbije. Osnovni izvor finansiranja biće prihodi iz budžeta Republike Srbije.

Republika Srbija stalno će analizirati, prilagođavati i unapređivati svoje delovanje u domenu zaštite i ostvarenja odbrambenih interesa i ciljeva i suprotstavljanja izazovima, rizicima i pretnjama od značaja za odbranu, u skladu sa promenama u bezbednosnom okruženju.

8. ZAKLJUČAK

Strategija odbrane jeste strateški dokument u kojem su iskazani osnovni stavovi, opredeljenja i mere koje će Republika Srbija preduzeti radi zaštite i ostvarivanja odbrambenih, a istovremeno i nacionalnih interesa.

Svoje odbrambene interese Republika Srbija štiti i ostvaruje u složenom, promenljivom i teško predvidivom bezbednosnom okruženju koje je oblikovano delovanjem velikog broja različitih, međusobno zavisnih činilaca. Stanje u njenom bezbednosnom okruženju zahteva brzo prilagođavanje novonastalim promenama, preventivno i proaktivno delovanje, kao i sveobuhvatan odgovor države i društva.

Utvrđeni odbrambeni interesi izražavaju trajnu potrebu i težnju Republike Srbije i njenih građana. Zasnovani su na univerzalnim i nacionalnim vrednostima proizišlim iz Ustava, nasleđa srpskog naroda i svih građana koji žive u Republici Srbiji.

Radi zaštite i ostvarenja odbrambenih interesa utvrđena je politika odbrane. Ona usmerava odlučivanje i delovanje Republike Srbije, a sprovodi se preduzimanjem sveobuhvatnih i usklađenih mera u različitim oblastima društvenog života. Sprovođenjem politike odbrane, pored zaštite i ostvarenja odbrambenih interesa, stvaraju se pretpostavke za politički, ekonomski, socijalni, kulturni i ukupni društveni razvoj Republike Srbije.

Zaštita i ostvarivanje odbrambenih interesa putem sprovođenja utvrđene politike odbrane osnovna je uloga sistema odbrane. Sistem odbrane je normativno, strukturno i funkcionalno uređena celina koja se sastoji od upravljačkog i izvršnog dela sa precizno utvrđenim nadležnostima i odgovornostima.

S tim u vezi, nadležni državni organi stalno će pratiti sprovođenje Strategije odbrane i preduzimati potrebne mere kako bi se obezbedilo da bude usaglašena sa stanjem i procenama bezbednosnog okruženja. Strategija odbrane se menja u skladu sa promenom ključnih činilaca koji je determinišu, a obavezno u slučaju promene strategije nacionalne bezbednosti.

9. ZAVRŠNI DEO

Danom objavljivanja ove strategije prestaje da važi Odluka o usvajanju Strategije odbrane Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 88/09).

Ovu strategiju objaviti u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

RS broj:

U Beogradu, _____ 2019. godine.

NARODNA SKUPŠTINA

PREDSEDNIK

OBRAZLOŽENJE

I. PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE AKTA

Pravni osnov za donošenje predloženog akta sadržan je u članu 9. stav 2. tačka 3) Zakona o odbrani („Službeni glasnik RS“, br. 116/07, 88/09, 88/09 - dr. zakon, 104/09 - dr. zakon, 10/15 i 36/18), kojim je propisano da Narodna skupština u oblasti odbrane usvaja Strategiju odbrane Republike Srbije i članu 8. stav 1. Zakona o Narodnoj skupštini („Službeni glasnik RS“, broj 9/10), kojim je propisano da Narodna skupština donosi: zakon, budžet, završni račun, plan razvoja, prostorni plan, poslovnik, strategiju, deklaraciju, rezoluciju, preporuku, odluku, zaključak i autentično tumačenje zakona.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE AKTA

Strategija odbrane Republike Srbije (u daljem tekstu: Strategija odbrane) usvojena je 2009. godine. U međuvremenu dogodile su se značajne promene u bezbednosnom okruženju Republike Srbije. Uvažavajući činjenicu da Republika Srbija mora da prati promene u okruženju i da prilagođava svoju odbrambenu politiku tim promenama, kako bi na najbolji način štitila svoje odbrambene interese, Ministarstvo odbrane je u skladu sa Programom rada Vlade, a na osnovu nadležnosti utvrđenih zakonom, izradilo Nacrt strategije odbrane Republike Srbije.

Radi izrade Nacrta strategije nacionalne bezbednosti Republike Srbije i Strategije odbrane Republike Srbije, novembra 2016. godine formirana je Posebna radna grupa u koju su, pored predstavnika Ministarstva odbrane, uključeni i predstavnici Generalnog sekretarijata predsednika Republike Srbije, predstavnici drugih nadležnih ministarstava, Bezbednosno-informativne agencije i Kancelarije Saveta za nacionalnu bezbednost i zaštitu tajnih podataka. Ključna opredeljenja prilikom izrade Strategije odbrane Republike Srbije bila su vojna neutralnost i evropska spoljnopolitička orijentacija.

Prema Zakonu o odbrani, član 9. stav 2. tačka 3) Strategiju odbrane usvaja Narodna skupština Republike Srbije.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Predlog strategije odbrane zasnovan je na Ustavu Republike Srbije i Strategiji nacionalne bezbednosti Republike Srbije. To je osnovni je strategijski dokument koji usmerava razvoj normativnih, doktrinarnih i organizacijskih rešenja sistema odbrane, planiranje i finansiranje odbrane i angažovanje resursa odbrane Republike Srbije.

U Predlogu strategije odbrane iskazani su osnovni stavovi, opredeljenja i mere koje će Republika Srbija preduzeti radi zaštite i ostvarivanja odbrambenih, a istovremeno i nacionalnih interesa.

Dokument sadrži analizu bezbednosnog okruženja sa aspekta odbrane Republike Srbije, identifikovane izazove, rizike i pretnje bezbednosti od značaja za odbranu, odbrambene interese i ciljeve, osnovna opredeljenja, načela i stavove politike odbrane, odnosno mere čijim se preduzimanjem sprovodi politika odbrane, strategijski koncept odbrane, kao i strukturu i načela funkcionisanja sistema odbrane. Osnovni stavovi, načela i opredeljenja politike odbrane grupisani su prema odbrambenim interesima Republike Srbije na koje se neposredno odnose.

Opređenja iskazana u Strategiji odbrane izražavaju odlučnost Republike Srbije da, u skladu sa odlukom o vojnoj neutralnosti, izgrađuje i jača sopstvene sposobnosti i kapacitete za odbranu, kao i da kroz saradnju sa bezbednosnim i odbrambenim strukturama Evropske unije, učešće u programu Partnerstvo za mir, saradnju sa Organizacijom dogovora o kolektivnoj bezbednosti i drugim međunarodnim bezbednosnim i odbrambenim subjektima doprinosi jačanju nacionalne, regionalne i globalne bezbednosti.

Bezbednosno okruženje Republike Srbije analizirano je na globalnom i regionalnom nivou, kao i u Republici Srbiji. U dokumentu se ističe da su kompleksnost i dinamika međunarodnih odnosa, međunarodne bezbednosne integracije, kao i porast nestabilnosti i nepredvidivosti u svetu osnovna obeležja bezbednosnog okruženja i ključni parametri u procesu iznalaženja odgovarajućeg modela bezbednosnog i odbrambenog organizovanja savremenih društava. Rat i oružani sukobi i dalje su prisutni u međunarodnim odnosima, kao i terorizam, organizovani kriminal, etnički i verski ekstremizam, iregularne migracije, hibridne pretnje, nadmetanje za pristup prirodnim resursima, klimatske promene i proliferacija oružja za masovno uništenje. Međunarodni pravni poredak narušava intervencionizam u suverenim državama, bez odobrenja UN, priznavanje novih državnih tvorevina na teritorijama suverenih država članica UN od strane pojedinih država, podstičući secesionizam i konflikte na etničkoj osnovi.

Procenjuje se da će na stanje bezbednosti u Evropi i dalje znatno uticati delovanje UN, Evropske unije, NATO, OEBS i njihova sposobnost reagovanja na aktuelne bezbednosne izazove, rizike i pretnje, kao i da su problemi evropske bezbednosti i odbrane posebno izraženi u regionu Jugoistočne Evrope. Bezbednosnu situaciju u regionu, pre svega, ugrožavaju pokušaji nametanja nelegalne promene međunarodno priznatih granica Republike Srbije kroz proces rešavanja statusa AP Kosovo i Metohija, kao i velikodržavni projekti koji izazivaju tenzije u susednim državama. Na međusobno poverenje i saradnju i proces stabilizacije stanja bezbednosti u regionu negativno se odražava priznavanje protivpravno jednostrano proglašene nezavisnosti teritorije koju administrativno obuhvata AP Kosovo i Metohija od strane država u neposrednom okruženju Republike Srbije, kao i država u širem regionu i svetu.

U dokumentu se ističe da Republika Srbija izgrađuje potrebne sposobnosti i kapacitete za odbranu i zaštitu nacionalnih i odbrambenih interesa i doprinosi očuvanju mira i razvijanju povoljnog bezbednosnog okruženja, uz unapređivanje odnosa sa institucijama sistema kolektivne bezbednosti, susednim i drugim državama.

Takođe, posebno je naglašeno da je usvajanjem Rezolucije o zaštiti suvereniteta, teritorijalnog integriteta i ustavnog poretka, Republika Srbija proglasila vojnu neutralnost u odnosu na postojeće vojne saveze, iskazujući opredeljenje da samostalno kreira svoju politiku odbrane, a da je, uporedo s tim, uključena u proces sprovođenja Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike Evropske unije, učestvuje u programu Partnerstvo za mir, ostvaruje saradnju sa Organizacijom dogovora o kolektivnoj bezbednosti i, kao članica Ujedinjenih nacija, aktivno doprinosi izgradnji i očuvanju međunarodnog mira i bezbednosti, van svojih granica.

Saglasno tome, Republika Srbija je opredeljena da, kao vojno neutralna država, nastavi da jača odbrambene kapacitete i razvija sopstvenu odbrambenu industriju, efikasan i ekonomski održiv sistem odbrane, profesionalnu i efikasnu vojsku, sposobnosti Vojske Srbije u skladu sa utvrđenim misijama i zadacima, transparentnost poslova odbrane i odgovarajuće civilno-vojne odnose, kao i da nastavi da obezbeđuje i jača demokratsku kontrolu u oblasti odbrane.

Kao izazovi, rizici i pretnje bezbednosti od značaja za odbranu Republike Srbije, u Predlogu strategije odbrane identifikovani su: oružana agresija, protivpravno jednostrano proglašena nezavisnost teritorije koju administrativno obuhvata AP Kosovo i Metohija, separatističke težnje, oružana pobuna, terorističko delovanje, etnički i verski ekstremizam, elementarne nepogode i tehničko-tehnološke nesreće, kao i radiološka, hemijska i biološka kontaminacija nastala kao posledica ratnih dejstava i tehničko-tehnoloških nesreća, visokotehnološki kriminal i ugrožavanje informaciono-komunikacionih sistema. Takođe, bezbednost Republike Srbije i njene odbrambene sposobnosti ugrožavaju i drugi rizici i pretnje, prvenstveno: tranzicioni problemi, obaveštajna delatnost, korupcija, organizovani kriminal, masovne iregularne migracije, problemi demografskog razvoja, kao i zloupotreba naučnih dostignuća u oblastima genetskog inženjeringa, medicine, meteorologije i drugim oblastima.

Utvrđeni odbrambeni interesi Republike Srbije koji se navode u dokumentu su:

- zaštita suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti;
- zaštita bezbednosti Republike Srbije i njenih građana;
- očuvanje mira i bezbednosti u regionu i svetu;
- unapređenje nacionalne bezbednosti i odbrane kroz proces evropskih integracija;
- vojna neutralnost i
- saradnja i partnerstvo sa državama i međunarodnim organizacijama u oblasti bezbednosti i odbrane.

Jedan od ključnih delova dokumenta posvećen je politici odbrane, kao delu politike nacionalne bezbednosti Republike Srbije, koja predstavlja skup opredeljenja, načela i stavova kojima se usmerava odlučivanje i delovanje u Republici Srbiji radi zaštite i ostvarenja odbrambenih interesa. Osnovna opredeljenja, načela i stavovi politike odbrane, odnosno mere čijim preduzimanjem se sprovodi politika odbrane iskazani su prema odbrambenim interesima Republike Srbije na koje se neposredno odnose.

Strategijski koncept odbrane, kao osnov za projektovanje i razvoj sistema odbrane, predstavljen je u dokumentu kroz elaboraciju opredeljenja Republike Srbije za način angažovanja sistema odbrane radi zaštite i ostvarivanja odbrambenih interesa. Zasniva se na modelu totalne odbrane, kao sveobuhvatnom odgovoru sistema odbrane na izazove, rizike i pretnje bezbednosti značajne za odbranu Republike Srbije. Prvenstveno se izvodi osloncem na sopstvene snage i potencijale. Totalna odbrana obuhvata vojnu i civilnu odbranu, a planira se, organizuje i sprovodi u miru, vanrednom stanju i ratu.

U dokumentu su predstavljeni struktura i načela funkcionisanja sistema odbrane, kao dela sistema nacionalne bezbednosti, koji predstavlja jedinstvenu, normativno, strukturno i funkcionalno uređenu celinu, čiji je cilj ostvarivanje odbrambenih interesa Republike Srbije.

Odbrana Republike Srbije ostvaruje se: organizovanjem, pripremanjem i angažovanjem subjekata odbrane za izvršavanje zadataka u miru, vanrednom stanju i ratu; upotrebom Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u miru, vanrednom stanju i ratu, do konačnog otklanjanja ili prestanka opasnosti po zemlju; preduzimanjem mera i aktivnosti na zaštiti i spasavanju ljudi, materijalnih dobara i životne sredine u miru, vanrednom stanju i ratu, kao i učešćem u multinacionalnim operacijama. Odbrana se realizuje kroz vojnu i civilnu odbranu.

Upravljački deo sistema odbrane čine organi zakonodavne i izvršne vlasti Republike Srbije, u okviru svojih nadležnosti i odgovornosti propisanih Ustavom i zakonom, upravljaju sistemom odbrane i obezbeđuju pretpostavke za njegovo stabilno funkcionisanje i upotrebu Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u miru, vanrednom stanju i ratu, radi zaštite i ostvarenja odbrambenih interesa. Čine ga Narodna skupština Republike Srbije, Predsednik Republike, Vlada Republike Srbije, Ministarstvo odbrane, Generalštab Vojske Srbije u sastavu Ministarstva odbrane i Savet za nacionalnu bezbednost.

Izvršni deo sistema odbrane sastoji se od Vojske Srbije i drugih snaga odbrane.

Vojska Srbije je organizovana oružana snaga koja brani Republiku Srbiju od oružanog ugrožavanja i izvršava druge misije i zadatke u skladu sa Ustavom, zakonom i principima međunarodnog prava koji regulišu upotrebu sile.

Misije Vojske Srbije su:

- odbrana Republike Srbije od oružanog ugrožavanja spolja,
- učešće u izgradnji i očuvanju mira u regionu i svetu i
- podrška civilnim vlastima u suprotstavljanju pretnjama bezbednosti.

Dodeljene misije Vojska Srbije realizuje izvršavanjem zadataka.

Odbrana Republike Srbije od oružanog ugrožavanja spolja realizuje se odvracanjem od oružanog ugrožavanja, odbranom teritorije i odbranom vazdušnog prostora.

Učešće u izgradnji i očuvanju mira u regionu i svetu realizuje se učešćem u međunarodnoj vojnoj saradnji i u multinacionalnim operacijama.

Podrška civilnim vlastima u suprotstavljanju pretnjama bezbednosti realizuje se kroz pomoć civilnim vlastima u suprotstavljanju terorizmu, separatizmu, organizovanom kriminalu i drugim oblicima unutrašnjeg ugrožavanja bezbednosti, kao i putem pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih nepogoda i tehničko-tehnoloških i drugih nesreća.

Druge snage odbrane čine državni organi, organi autonomnih pokrajina, organi jedinica lokalne samouprave, privredna društava, druga pravna lica, preduzetnici i građani koji, u skladu sa zakonom, izvršavaju zadatke pripreme za odbranu i odbrane.

Osnovni zadaci drugih snaga odbrane su:

- pripreme za odbranu i odbrana Republike Srbije;
- obezbeđivanje uspešnog funkcionisanja državnih organa, organa autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave, privrednih društava i drugih pravnih lica;
- zaštita i spasavanje i
- obezbeđenje uslova za život i rad građana i zadovoljenje potreba snaga odbrane u vanrednom stanju i u ratu.

Načela funkcionisanja sistema odbrane zasnovana su na osnovnim ustavnim i zakonskim odredbama, Povelji Ujedinjenih nacija, međunarodnom pravu, posebno međunarodnom humanitarnom pravu, osnovnim pravnim instrumentima iz oblasti ljudskih prava, kao i drugim podzakonskim aktima. Osnovna načela funkcionisanja sistema odbrane su: ustavnost i zakonitost, jedinstvo, neprekidnost, efektivnost, održivost, prevencija, pouzdanost, efikasnost, prilagodljivost, sveobuhvatnost,

kooperativnost, interoperabilnost, otvorenost u radu, profesionalnost i kontrola i nadzor.

Deo dokumenta posvećen je sprovođenju Strategije odbrane sa aspekta učešća građana, državnih organa, organa autonomnih pokrajina, organa jedinica lokalne samouprave, privrednih društava, drugih pravnih lica, preduzetnika.

Predlogom strategije odbrane predviđena je izrada akcionog plana za njeno sprovođenje, koji će omogućiti da se stavovi i opredeljenja iz Strategije odbrane operacionalizuju kroz izradu i usvajanje dokumenata javnih politika, a na osnovu akcionog plana. Takođe, Ministarstvo odbrane podnosiće Vladi godišnji izveštaj o realizaciji akcionog plana za sprovođenje Strategije odbrane. Sa godišnjim izveštajem upoznaje se i Savet za nacionalnu bezbednost.

Strategija odbrane se preispituje i dograđuje u zavisnosti od stanja bezbednosti u okruženju Republike Srbije, njenih interesa, ekonomskih mogućnosti i promene drugih činilaca koji je određuju.

Vlada će kontinuirano pratiti sprovođenje Strategije odbrane i, po potrebi, preduzimati korektivne mere radi obezbeđivanja zaštite i ostvarivanja odbrambenih interesa i ciljeva.

Strategija se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije“, kada prestaje da važi Odluka o usvajanju Strategije odbrane Republike Srbije („Službeni glasnik RS“, broj 88/09).

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE

Za sprovođenje strategije u 2019. godini obezbeđena su sredstva Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2019. godinu na razdelima organa nadležnih za njeno sprovođenje.

U narednim budžetskim godinama sredstva za sprovođenje strategije biće obezbeđena kod nadležnih organa u skladu sa bilansnim mogućnostima budžeta Republike Srbije i limitima koje utvrdi Ministarstvo finansija za te organe za konkretnu budžetsku godinu.

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA
SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE**

1. Ovlašćeni predlagač propisa: VLADA

Obrađivač: MINISTARSTVO ODBRANE

2. Naziv propisa

PREDLOG STRATEGIJE ODBRANE REPUBLIKE SRBIJE

PROPOSAL OF THE DEFENCE STRATEGY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma;

/

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma ;

/

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma ;

/

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma;

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

PREDLOG STRATEGIJE ODBRANE REPUBLIKE SRBIJE NIJE PREDVIĐEN NACIONALNIM PROGRAMOM ZA USVAJANJE PRAVNIH TEKOVINA EVROPSKE UNIJE

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

/

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

5. **Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).**

NE POSTOJE ODGOVARAJUĆI PROPISI EVROPSKE UNIJE SA KOJIMA JE POTREBNO OBEZBEDITI USKLAĐENOST

6. **Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?**

/

7. **Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?**

/

8. **Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.**

Predlog Strategije odbrane Republike Srbije nije bio predmet konsultacija sa predstavnicima Evropske komisije, s obzirom da se Predlogom navedenog dokumenta ne vrši usklađivanje sa propisima Evropske unije.